

Helvi Rautiaisen murha ja polttamalla suoritettu ruumiin tuhoaminen

Kirj. nimismies, varat. S. A. Aaltohelmi.

(Jatk. ed. n:oon).

Tauno ja Juho Tuovisen kuulustelut, joita samanaikaisesti jatkettiin ja jolloin heitä kumpaakin oli pidetty tietämättömänä Oskari Rautiaisen kuolemasta, eivät tuoneet esiin mitään uutta, vaan kumpikin pysyi viimeisessä kertomuksessaan. Loppu kuulustelu toimitettiin 10 päivänä heinäkuuta, jolloin heille ilmoitettiin myöskin Oskari Rautiaisen kuolemasta. Tämäkään ei aikaansaanut mitään muutosta asiassa.

Tähän mennessä oli asiassa ehditty tehdä kaikki se, mitä tehtävissä oli. Juho Tuovista vastaan ei oltu saatu mitään varsinaista todistusainehistoa. Tosin oli voitu todeta hänen omituinen suhtautumisensa asiaan. Helvi Rautiaisen katoamisen järjestä ja ennenkuin viranomaisille oli asiasta ilmoitettu, oli toimitettu Helvi Rautiaisen etsiskelyjä, jolloin Juho Tuovinen oli ollut niissä mukana osittain hyvinkin innokkaana, ja oli hän Helvi Rautiaisen kodin läheisyydessä maassa olleita jälkiä seurannut etsijöiden mukana, ja vakuuttanut ne tuntevansa Helvi Rautiaisen jalan jäljiksi, minkä hän oli selittänyt johtuvan siitä, että hän oli vähän aikaa ennen katoamista korjannut ne lapikkaat, jotka Helvi Rautiaisen oli ostanut Juho Tuovisen tyttäreltä. Osittain tästäkin syystä oli Helvi Rautiaista katoamisen jälkeisinä päivinä etsitty ainoastaan hirttäytymisen varalta metsästä, koska Juho Tuovisen edelläkerrottu menettely oli juurruttanut etsijöiden mieliin itsemurhan todennäköisyyden. Tämän hän oli tehnyt niin taitavasti ja huomiota herättämättä, että ne-

kin todistajat, jotka jotain tutkimuksissa arvokasta olisivat tienneet ja joilta ne myöskin myöhemmin saatiin selville sen jälkeen, kun asiassa oli toimitettu pidätyksiä, eivät olleet astuneet tietoineen heti esiin, vaan olivat vaienneet hidastuttaen täten asian selviämistä. Nämä todisteet, joista jo edellä on useita mainittu, olivat tosin kaikki vain indisioita ja yksinään sangen vähäarvoisia, mutta kokonaisuutena tutkimusta ohjaavalle merkityksellisiä. Tämän lisäksi voimme muistaa myöskin hänen kertomuksensa savusta ja miehistä, joita hän oli ilmoittanut polttopaikan läheisyydessä nähneensä ja vissiin suuntaan kohdistavansa epäilykset. Lisäksi tuntui ihmeelliseltä, että Juho Tuovinen kielsi niiden aseiden olemassaolon, jotka useat todistajat olivat hänellä nähneet. Muuta näytöstä ei häntä vastaan oltu asiassa saatu, ja kun nämä seikat yksin eivät millään tavoin luonnollisesti antaneet perustetta syyttää häntä osallisuudesta Helvi Rautiaisen murhaan tai sen salaamisesta, laskin hänet vapaalle jalalle sen jälkeen kun olin kehoittanut häntä pyymään erillään todistajista.

Tauno Tuovisen osallisuus Helvi Rautiaisen murhaan oli jo vissillä tavalla todistettu. Tosin positiiviset tutkimukset eivät olleet johtaneet huomattavampiin tuloksiin, kuten edellä olemme havainneet, mikä olikin ymmärrettävää, koska uhri oli tuhottu niin tarkkaan kuin se oli tapahtunut, eikä erämaasta muutenkaan surmaamista selvittävää ainehistoa helpolla löydetä, ja kun lisäksi jälkiäkin oli koetettu hävittää. Päinvastaiset tutkimukset, jotka tässä asiassa, kuten olemme havainneet, olivat olleet paljon suuremmat, olivat kuitenkin johtaneet sangen tyydyttävään tulokseen. Tauno Tuovisen kertomukset oli useissa kymmenissä tärkeissä kohdin näytetty kokonaan vääriksi, ja joka suhteessa niiden perusteita horjutettu sangen suuressa määrin. Tästä syystä, ja kun Tauno Tuovinen oli tutkimusten aikana periaatteessa poikennut totuudesta, ei

toimenpiteittensä erinomaisesta onnistumisesta, jota ansaittua iloa oli vielä omiaan korostamaan niiden lukuisten ulkomaalaisten poliisipäälliköiden sanomalehdistölle antamat haastattelut, joissa he kiittivät saksalaisen poliisin suurenmoista järjestelykykyä, sotilaallista ryhtiä ja heidän ainutlaatuista ystävällisyyttään ja avuliaisuuttaan kiireimmänkin virantoimituksen aikana.

hänen järjenvastaisille kertomuksilleen luonnollisesti voitu suurempaa huomiota omistaa. Kun tapahtumapaikka ympäristöineen oli kuulustelujen kautta seulottu verrattain tarkkaan, jolloin oli kuultu toistasataa henkilöä, ja kun kaikki muutkin jäljet oli seurattu, lopetettiin tutkimukset, ja Tauno Tuovinen vangittiin ja passitettiin lääninvankilaan.

Kuten edellä olemme voineet huomata, oli asiassa tuleva esille pieni prosessioikeudellinenkin pulma. Juttu kokonaisuudessaan liikkuu nimittäin kahden hallintopiirin ja oikeusalueen rajamailla, sijaiten Helvi Rautiais-vainajan koti samoinkuin veräjään Tervon pitäjän puolella, ja rovio, jossa poltto oli tapahtunut, Maaningan pitäjän puolella.

Kun kuitenkin tutkimukset olivat hoidetut Karttulasta käsin, jonne muutenkin oli paremmat liikeyttyt tapahtumapaikalta, niin ilmoitin asianomaiselle tuomarille asettavani Tauno Tuovisen syytteen siitä, että hän oli surmattuaan Helvi Rautiaisen Tervon pitäjän alueella, mikä tuntui todennäköisimmältä, polttanut ruumiin Maaningan pitäjän puolella olevassa roviossa.

Jutun käsittely aloitettiin Karttulan kihlakunnanoikeudessa heinäkuun 23 ja 24 päivinä pidetyillä välikäräjillä. Näinä kahtena päivänä, jolloin kuultiin 35—40 tärkeintä todistajaa ja muuta kuultavaksi haastettua henkilöä, ei tullut esille mitään uutta. Elokuun 20 päivänä ja seuraavan syyskuun 19 päivänä pidetyillä välikäräjillä, joissa asian käsittelyä jatkettiin, ei myöskään mitään varsinaisesti uutta ja oleellista ainehistoa ilmaantunut, vaan kohdistui se valmistavan tutkimuksen todistajien ja aineiston vastaanottamiseen. Tosin saatiin tällöin kuulla Tauno Tuovisen luonnetta hyvin kuvaava todistajakertomus. Eräs Tuovisen läheisyydessä asunut mieshenkilö kertoi nimittäin Tuovisen selittäneen erään kerran kesällä 1933 juovuspäissä ollessaan, että hän voisi surmata todistajana kuullun Otto Huttusen helposti siten, että juottaisi hänet ensin tukkihumalaan kotinsa lähellä olevassa metsässä, kuljettaisi sitten läheisyydessä olevan lähteen luo, jossa tyrkkäisi hänet lähteeseen siten, että Huttunen tukehtuisi, ja jäljestäpäin luultaisiin hänen itse siihen tapaturmaisesti hukkuneen.

Lokakuun 15 päivänä pidetyillä välikäräjillä oli kaikki ainehisto käsitelty, min-

kä vuoksi olin valmis jättämään asian päätettäväksi. Loppulausunnossani katsoin sitten oikeudelle esitetyn, ja tärkeimmiltä kohdiltaan edelläselvitetyin aineiston nojalla ensiksikin asiassa käyneen selville, että Tauno Tuovisen teoria siitä, että Helvi Rautiainen olisi itse hirttäytynyt, oli mahdoton senvuoksi, että ei ollut käynyt selville hänellä olleen mitään vakaata itsemurha-aikomusta eikä myöskään kunniapakottilaa, koska hänen raskautensa oli kaikin puolin julkinen, eivätkä hänen omainsakaan olleet millään tavalla häntä siitä painostaneet; että asiassa oli todistettu veräjän olleen tapahtuma-aikoina avoinna, minkä vuoksi, siihen nähden, että hirttäminen olisi Tuovisen kertomuksen mukaan tapahtunut ylimpään riukuun, ei näin ollen olisi sitä tarvinnut sulkea kokonaan. Kun lisäksi otetaan huomioon, että Tauno Tuovisen hirttämistä koskeva kertomus oli yleensä ollut ylimalkainen ja epävarma, minkä lisäksi Tuovinen oli kertomustaan tässäkin suhteessa useita kertoja muuttanut, ja kun lisäksi Tuovinen oli tutkimusten aikana periaatteessa poikennut totuudesta ja vasta pakottavista syistä puhunut totta, katsoin veräjäteorian voitavan jättää omaan arvoonsa. Mitä sitten tuli Tuovisen väitteeseen siitä, että Oskari Rautiainen olisi ollut osallisena murhassa, ja varsinainen täytäntöönpanoteon suorittaja, tuntui tämä hyvin vähän todennäköiseltä senvuoksi, ettei Oskari Rautiaisella olisi ollut mitään taloudellista etua saavutettavissa Helvi Rautiaisen kuoleman kautta, eikä hänellä muutenkaan olisi ollut riittävää motiivia murhaan. Tätä seikkaa oli myöskin omiaan tukemaan se, ettei Oskari Rautiainen syyllisenä kaiken todennäköisyyden mukaan olisi tehnyt itsemurhaa tunnustamatta rikostaan. Päinvastoin katsoin asiassa selvitetyn, että Tauno Tuovinen oli kesällä 1932 tutustunut Helvi Rautiaiseen sillä seurauksella, että suhde oli vienyt sukupuolivietin tyydyttämiseen; että Tauno Tuovinen jonkun aikaa myöhemmin oli tutustunut Toini Ovaskaiseen, joka häntä oli enemmän miellyttänyt, ollen suhde tällöin Helvi Rautiaiseen jossain määrin kylmennyt; että Tuovinen oli myöskin pyrkinyt sukupuoliyhteyteen Toini Ovaskaisen kanssa, mutta tuloksetta, minkä vuoksi hän oli jatkanut kevyttä suhdettaan Helvi Rautiaisen kanssa, kun taasen suhde Toini Ovaskaiseen oli kehittynyt vaka-

vammaksi; että sitten kun suhde Helvi Rautiaisen kanssa oli kesäkuun alussa 1933 johtanut Helvi Rautiaisen raskauden tilaan, oli tämän jälkeen Helvi Rautiainen ja aikaa myöten myöskin ympäristö alkanut vaatia avioliittoa, mihin Tauno Tuovinen ei kuitenkaan ollut halukas, koska Toini Ovaskainen, Tauno Tuovisen mielestä, samoin kuin myöskin objektiivisesti otettuna, oli miellyttävämpi, varakkaampi ja muutenkin tavoiteltavampi morsian kuin Helvi Rautiainen, aina siinä määrin, että avioliitto viimeainitun kanssa olisi tietänyt Tauno Tuoviselle selvää yhteiskunnallista nousua. Tämän vuoksi ei Tauno Tuovinen helpolla aikonutkaan luopua saavutettavissaan olevasta päämäärästä, joten hän ryhtyikin keksimään keinoja tilanteen selvittämiseksi, missä tarkoituksessa ensin koetettiin Helvi Rautiaisen sikiön lähettämistä; että sitten kun tämä kuitenkin oli epäonnistunut, oli Tauno Tuovinen, joka oli kasvanut rikollisessa ympäristössä ja itsekin aina ollut rikosten teillä, täysin kommunistisen ja hävittävän maailmankatsomuksen omaavana valmis poistamalla sen taakan, jonka Helvi Rautiaisen raskaus ja mahdollinen synnytys olisi hänelle aiheuttanut, pyrkimään päämääräänsä kaikin keinoin. Tällöin oli Tauno Tuovinen kypsä surmaamaan Helvi Rautiaisen, jonka tekonsa hän täydensi polttamalla ruumiin. Tauno Tuovisen käyttämää surmaamistapaa ei voitu Tuovisen kieltäessä täydellisesti selvittää senvuoksi, että uhri oli tuhottu niin perusteellisesti eikä surmaamisvälineitä oltu löydetty, ja kun syytetty myöskin oli hävittänyt muutkin jäljet mahdollisimman hyvin.

Tämän loppulausuntoni jälkeen Tauno Tuovinen hermostui ensimmäisen kerran oikeudessa. M.m. hän halusi väittää, ettei hirttämisteoriaan liittyvää veräjää osoitava kuva olisi otettu hänen asettelunsa jälkeen, mutta kun Tuovinen oli itse mukana kuvassa, ja kun läsnäollutta konstaapelia ja valokuvaajaa oli kuultu todistajina, oli hän pakoitettu myöntämään sen oikeaksi.

Oikeuden otettua tämän jälkeen väliajan käskettiin Tuovista poistumaan oikeudesta, jolloin hän paukautti istuntosalista eteiseen vievän oven vanginvartijan edessä lujaa kiinni alkaen metelöidä eteisessä. Paikalla ollut väkijoukko hyökkäsi kiihtyneenä heti Tuovisen kimppuun, ja väivoin sain tilanteen rauhoittumaan il-

man ettei Tuovista pahoinpidelty. Tapauksesta kuultuna selitti lähinnä ollut vanginkuljettaja Tuovisen lausuneen ovea kiinni lyödessään: "Saahan sitä asian vääristellä miksikä tahtoo". Koko tutkimusten ja oikeudenkäynnin ajan oli hän tähän asti esiintynyt erittäin rauhallisesti ja harkitsevasti. Myöhemmin voitiin todeta, että Tauno Tuovinen tästä hetkestä lähtien alkoi esiintyä omituisesti.

Kun asian käsittelyä väliajan jälkeen jatkettiin, ja käsittely oli aivan päättymäisillään, ilmoitti Tuovinen omasta aloitteestaan hänellä olevan vähän lisättävää aikaisempiin kertomuksiinsa. Tilaisuuden siihen saatuaan muuttikin hän aikaisempaa kertomustaan siten, että hän oli lähdeytään tuona marraskuun 15 päivän iltana tapaamaan Helvi Rautiaista, kulkenut tämän kanssa Rappumäen pihamaalta veräjän luo tarkoituksella tehdä kumpikin itsemurha hirttäytymällä, josta hän oli Helvi Rautiaisen kanssa sopinut aikaisemmin. Tässä tarkoituksessa olikin Helvi Rautiainen asettunut veräjän viereen sen jälkeen kun tarkoitukseen varatun nuoran toinen pää oli sidottu ylimpään riukuun ja silmukka asetettu kaulaan, minkä jälkeen Helvi Rautiainen oli heittäytynyt polvet koukistettuina roikkumaan nuoran varaan. Kertoja oli itse samanaikaisesti seisonut lähellä olevan puun juurella erään pienen kiven päällä nuora valmiiksi sidottuna oksaan ja silmukka kaulassa. Kun Helvi Rautiainen sitten oli heittäytynyt nuoran varaan roikkumaan, kertoi Tuovinen teeskennelleensä myöskin hirttäytävänsä, vaikkakin hän oli puusta kiinni pitäen estänyt silmukan kuristamasta. Riittävän kauan aikaa odoteltuaan, oli hän poistunut puun juurelta, ja polttanut ruumiin ennen kertomallaan tavalla.

Tämän kertomuksen jälkeen lykättiin asian käsittely sitten uusiin välikäräjiin, ja asiassa toimitettiin erinäisiä lisätutkimuksia, vaikkakaan mitään uutta ja ennen esittämätöntä aineistoa ei sen jälkeen enää saatu. Seuraavissa oikeudenkäynneissä esiintyi Tauno Tuovinen edelleen omituisena puhellen itseksensä ja tehden kaikkia järjettömiä huomautuksia. Asiaa seuranneesta tuntui siltä, että hänen esiintymisensä oli kaikki teeskentelyä, ja että tämä ajatus olisi syntynyt tutkintovankeudessa lääninvankilassa. Niinpä sitten Juho Tuovinen kirjelmässään selitti Tauno Tuovisen ansaitsevan kyllä rangaistuksen

teostaan, mutta esitti samalla, että hänet psykopaattina olisi asetettava lääkärintarkastuksen alaiseksi mielentilan tutkimista varten. Tauno Tuovinen taas oikeudelle jättämässään kirjelmässä m.m. vaati, että hänen suhteensa oli meneteltävä ja päätettävä niinkuin maaherra oli määrännyt. Hän selitti nimittäin vankilassa kuulleensa toisilta vangeilta maaherran määränneen hänet päästettäväksi vapaaksi sekä sormet ja varpaat katkaistavaksi, mihin päätökseen hän selitti olevansa tyytyväinen. Lisäksi hän mainitsi vielä kirjelmässään aikoneensa pyytää vankilasta käsin maaherraa tulemaan oikeuteen päätöstä tekemään, mutta oli tämä jäänyt häneltä tekemättä senvuoksi, ettei vankilan johtaja ollut antanut hänelle tarkoitusta varten paperia. Kun kuitenkin Tauno Tuovisen käyttäytyminen oikeudessa oli vaikuttanut ilmeisesti teeskentelyltä, varsinkin kun otetaan huomioon hänen käyttäytymisensä aikaisemmin oikeudessa ja valmistavissa kuulusteluissa, ei tähän seikkaan kihlakunnanoikeudessa kiinnitetty mitään huomiota. Joulukuun 14 päivänä kihlakunnanoikeus sitten päättikin tutkimuksensa, ja katsoi asiassa näytetyksi, että Tauno Tuovinen oli surmannut Helvi Rautiaisen Tervon pitäjän Talluskylässä marraskuun 15 päivänä 1933, ja sen jälkeen polttanut ruumiin Maaningan pitäjän Kurolanlahden kylässä, minkä vuoksi kihlakunnanoikeus tuomitsi Tauno Tuovisen murhasta elinkaudeksi kuritushuoneeseen. Juho Tuovinen sensijaan vapautettiin kaikesta edesvastuusta Helvi Rautiaisen murhaan, josta asianomistajat olivat hänelle vaatineet rangaistusta, lukuunottamatta sakkorangaistusta, joka hänelle tuomittiin luvattomasta aseenkannosta.

Sillääikaa kun Tauno Tuovista säilytettiin lääninvankilassa tutkintovankina, jat-

kuin hänen omituinen esiintymisensä. Hänen muistutuskirjelmänsä liitettyjen todistusten nojalla määräsi Viipurin Hovioikeus Tuovisen asetettavaksi mielentilan tutkimista varten lääkärintarkastuksen alaiseksi. Tässä lääkärintarkastuksessa tultiin siihen tulokseen, että Tauno Tuovinen tekoa tehdessään oli ollut täyttä ymmärrystä vailla, mihin lausuntoon Lääkintöhallituskin sitten yhtyi. Kun asia sen jälkeen Hovioikeudessa otettiin käsiteltäväksi, katsoi se heinäkuun 13 päivänä 1935 antamassaan päätöksessä todistusaineiston riittäväksi, ja Tuovisen tehneen itsensä syyppäksi Helvi Rautiaisen tahalliseen surmaamiseen ja polttamiseen, mutta tietenkin asiantuntijan lausunnon ja rikoslain säännökset huomioonottaen tuomitsi hänet murhasta, joka oli tehty täyttä ymmärrystä vailla, 12 vuoden kuritushuone-rangaistukseen.

Kun asiasta ei vastapuoli valittanut Korkeimpaan Oikeuteen, jäi asia Hovioikeuden ratkaisun varaan, koska syyttäjälätkään ei asiassa ollut mitään tehtävää, kun tietenkin Tuovisen mielentilaa koskevan lausunnon kumoaminenkin olisi ollut toivotonta.

Lopuksi voin vielä mainita, että tätä rikosta tutkittaessa olivat kaikki käytettävissä olleet voimat kiinni yhtämittaa kuu-kauden ajan, ja tärkeimmässä vaiheessa aina siinä määrin, etteivät määrättyt mieheni olleet tilaisuudessa nukkumaan muutamina perättäisinä vuorokausina laisinkaan. Samalla on kuitenkin lisäksi todettava, että Rikostutkimuskeskukseemme, kuten edelläkin jo olemme havainneet, avusti tutkimuksia erittäin tärkeällä tavalla, ja jopa siinä määrin, että ilman tätä tukea rikoksen selvittäminen ja syyllisen rangaistukseen saattaminen olisi varmaan kohdannut miltei ylivoimaisia vaikeuksia.

L o p p u.

Liikenneturvallisuutta pyritään vahvistamaan Norjassa.

Sitten v. 1916 on Norjassa liikenteessä työskentelevien kielletty nauttimasta alkoholia työn aikana tai vähintään 6 tunnin aikana sitä ennen. Nytemmin ovat Norjan suurkäräjien molemmat kamarit hallituksen esityksen pohjalla laajentaneet tätä kieltoa niin että se käsittää kaikki ammattimaiset autonajajat, lentäjät, rautatieläiset ja raitiovaunujen kuljettajat ja 6 tunnin aika on

pidennetty 8 tunniksi. (Yliopiston oikeuslääketieteellinen komissioni oli ehdottanut 12 tuntia.) Jos verikoe osoittaa, että veressä on 0.5 pro milleä alkoholia, katsotaan todistetuksi, että asianomaisen rikkonut kieltoa.

Raja — 0.5 pro milleä — on vahvistettu oikeuslääketieteellisen komissionin ehdotuksesta, jonka on laatinut professori Klaus Hansen. Omasta puolestaan professori huomauttaa, että täydellisen varmuuden saamiseksi tulisi rajan olla 0.1 pro milleä.